

Partiprogram i sammandrag

Detta är en förkortad version av partiprogrammet, som antogs av Moderata Samlingspartiets partistämman och partiråd i november och december 1969. Principprogrammet gällde till 1978, då det ersattes av det nu gällande idéprogrammet. Övriga delar gällde till 1984, då ett nytt handlingsprogram antogs.

Principprogram

Moderata Samlingspartiet

vill i överensstämmelse med den konservativa idétraditionen arbeta för en samhällsutveckling som kan tillgodose de enskilda människornas önskemål och behov;
omfattar den humanistiska grundsyn på människovärde, frihet och samhällsansvar som utbildats inom den västerländska kulturkretsen och vill i sin politik befästa och fördjupa de grundläggande demokratiska friheterna och mänskliga rättigheterna;
ansluter sig till den kultursyn och de etiska normer för mänsklig samlevnad som bygger på kristendomen; företräder en utrikes- och försvarspolitik som garanterar vårt lands frihet och fred samt även i övrigt tillvaratar våra nationella intressen och anser att utrikespolitiken därjämte skall motsvara den internationella solidaritetens förpliktelser och verka för fredlig samlevnad samt allmän ekonomisk och social utveckling;
vill överbrygga motsättningar mellan olika grupper och skapa ett samhälle där den enskildes kunnighet och naturliga förutsättningar kommer till sin rätt;
hävdar att personlig äganderätt, fri företagsamhet och en spridning av ägandet ger förutsättningar för stigande materiellt välstånd samt fortsatt kulturellt och socialt reformarbete, och anser att betingelser härigenom skapas för det medansvar och medinflytande samt den maktfördelning som möjliggör en fördjupad demokrati;
understryker familjegemenskapens betydelse liksom samhällets skyldighet att garantera medborgarna integritet och rättssäkerhet, skydd till person och egendom, rätt till utbildning och arbete samt social trygghet;
Hävdar den nu levande generationens ansvar för den natur- och livsmiljö och det kulturverk som den lämnar till kommande släkten.

Ett levande folkstyre

Vi slår vakt om den konstitutionella monarkin. Kvinnlig arvsrätt till tronen bör införas.
En ökad användning av folkomröstningar, såväl i rikspolitiska och kommunalpolitiska frågor bör komma till stånd för att göra demokratin mer aktiv och levande.
Inom ramen för ett proportionellt valsysteem bör möjligheterna till personval ökas. Riksdagens utskott skall ges möjlighet att anordna offentliga utskottssammanträden "hearings".

Medborgarnas direkta inflytande över näraliggande frågor måste ökas. Kommunerna skall kunna arbeta i mindre enheter, främst ifråga om närmiljöns utformning, socialvården, åldringstillsynen, och fritidsfrågorna.

Konkurrens på radions och televisionens område är ett villkor för fri opinionsbildning. Fristående, reklamfinansierad radio- och TV-produktion skall därför tillåtas.

I grundlagen skall stadgas förbud mot kollektivanslutning till politiskt parti.

Rättssäkerheten

Det är en grundläggande skyldighet för samhället att skydda alla medborgares säkerhet, liksom att garantera den grundlagsfästa yttrande- och mötesfriheten. Därför måste ordningsmakten förstärkas, särskilt i de större städerna.

Polisen måste få koncentrera sig på att bekämpa den verkligt grova brottsligheten. Enklare och mildare reaktioner på enklare brott bör övervägas.

Skadestånd som utdöms på grund av våldsbrott skall förskottas av det allmänna. Inom kriminalvården måste väsentligt större resurser satsas på ett effektivt frivård.

Sverige i världen

Sverige bör verka för att FN:s ställning som fredsbevarande organisation stärks. Vi skall aktivt delta i strävandena att åstadkomma internationell nedrustning.

Nationellt samförstånd kring försvaret bör eftersträvas.

En konsekvent och fast ekonomisk planering av försvaret är nödvändig om full effekt skall nås med knappa resurser.

I växande utsträckning bör även kvinnor ges försvarsutbildning. Kvinnor bör ges alltmer kvalificerade uppgifter inom totalförsvaret.

Det moderna samhället är mycket sårbart, vilket har ökat riskerna för civilbefolkningen under krig. Därför måste en snabb utveckling av civilförsvarets uppgifter ske.

En långtgående nordisk samverkan på ekonomins, kulturens och utbildningens område skall eftersträvas.

Det är av vitalt intresse att Sverige deltar i de europeiska enhetssträvandena. Med bevarad alliansfrihet skall vi söka fullt medlemskap i EEC.

Våra förbindelser med Östeuropa bör vidareutvecklas.

Det svenska u-landsbiståndet, både det enskilda och det offentliga, måste ökas. Sverige bör verka för internationella överenskommelser som stödjer u-ländernas exportansträngningar.

En viktig uppgift för det svenska u-landsbiståndet bör vara att utveckla u-hjälpsforskningen och en högre utbildning i dessa frågor. Ett internationellt universitet för bistandsfrågor skall skapas.

Ett särskilt utvecklingsbolag för u-landsinvesteringar - ägt av staten och näringslivet tillsammans - bör skapas.

Vår sociala trygghet

Folkpensionen skall göras skattefri.

Änkepensioneringen bör få enhetliga bestämmelser, varvid inkomstprövningen för äldre änkor slopas.

En ökning av stödet till barnfamiljerna bör främst inriktas på flerbarnsfamiljer och familjer med låg inkomst.

För att ge den enskilde större valfrihet i valet av vårdform, bör avdragsrätt medges för styrkta, nödvändiga vårdkostnader för sjuka, pensionärer och handikappade.

By- eller kvartersombud bör inrättas, som kan hålla kontakt med och ge hjälp åt främst åldringar och handikappade.

Väsentligt ökade resurser måste avsättas för vård av alkohol- och narkotikaskadade. Allmän tandvårdsförsäkring bör införas.

Religion och kyrka

Svenska kyrkans egen ståndpunkt måste tillmätas stor betydelse för en framtida lösning av förhållandet mellan kyrka och stat. En allsidigt sammansatt kyrklig centralstyrelse bör inrättas.

Stat och kommun bör intaga en positiv hållning till alla former av kyrkligt och religiöst arbete, bl a genom rätt till avdrag för gåvor och genom att tillgodose samfundens behov av mark för kyrkor och andar lokaler. Skolans religionsundervisning skall ge en allsidig belysning av olika livsåskådningar, varvid kristendomen självfallet intar en särställning.

Miljö

Kostnaderna för bevarandet av god miljö bör i princip - så långt detta är praktiskt möjligt åvila den som försakar miljöförstöring.

Utsläpp av gifter och andra skadliga ämnen i sjöar och vattendrag måste med alla medel förhindras.

Kommunala och industriella reningsverk för biologisk rening skall vara fullt utbyggda 1975, för kemisk fällning av närsalter senast 1980.

Internationellt samarbete med grannländerna måste inledas för att förhindra fortsatt förstörelse av vattnen runt Sverige.

En fortgående sänkning av blyhalten i bensin måste ske sikte på helt blyfri bensin.

Lagstiftning om högsta tillåtna bullernivåer för olika bullerkällor skall genomföras.

Stark restriktivitet med användningen av biocider i jord- och skogsbruk måste iakttas. Biologisk prövning måste föregå användningen av nya kemiska preparat.

Fordonstrafiken i innerstäderna måste begränsas till förmån för kollektiv trafik och nödvändig yrkestrafik, för att levande stadsmiljöer skall kunna bevaras.

Järnvägarna bör utnyttjas effektivare för att landsvägarna skall kunna avlastas en del av den tunga trafiken.

Bostadspolitik

De som bor i sk allmännyttiga eller kommunalägda bostäder, skall ges möjlighet att friköpa sin lägenhet med äganderätt.

Ökat småhusbyggande skall eftersträvas, för att möta den stora efterfrågan på enfamiljshus.

Hysesregleringen skall avskaffas.

Konkurrensen mellan olika byggnadsföretag bör ske på lika villkor. så att byggnadskostnaderna kan pressas effektivare.

Nuvarande statlig långgivning till bostadsbyggande bör ersättas med ett system av statliga kreditgarantier. Onödig rivning av äldre, fullt användbara bostadsfastigheter måste förhindras, och ökade krediter ges till renoveringsarbeten.

Vid bostadsplaneringen i tätorter måste ovillkorligen tillses, att tillräckliga park- och strövområden, liksom väl fungerande kommunikationer, daghemsservice och kulturinstitutioner planeras in på ett tidigt stadium.

Kultur

Kulturlivet bör breddas, både socialt och geografiskt. Kommunerna bör öka sina insatser på kulturlivets område. Tillkomsten av kommunala kulturcentra stimuleras.

Kraftigt ökade insatser på barnkulturens område, särskilt ifråga om barnfilm, barnteater, barnlitteratur och musik, måste eftersträvas.

Det statliga stödet till kulturskapare bör i större utsträckning inriktas på långtidsstipendier.

Beslutande offentliga organ på kulturlivets område såsom museinämnder, Filminstitutet, Kulturrådet m.m., skall ha en allsidig sammansättning och stå under demokratisk kontroll.

För att få variation och kvalitet i filmutbudet på mindre orter, är kommunala initiativ nödvändiga. Statligt stöd för ökad spridning av kvalitetsfilm bör övervägas.

Biblioteksersättningen skall betraktas som upphovsrättsligt grundad ersättning till författarna. Dessa tillerkänns förhandlingsrätt.

Genom såväl skattelättnader som direkta bidrag från stat och kommun skall kraftigare åtgärder vidtas till skydd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer.

Utbildning och forskning

Förskolan bör byggas ut så att i princip alla 5- och 6-åringar kan erbjudas plats.

Alla begåvningsstyper, även praktiskt lagda elever, måste tillgodoses genom meningsfulla tillvalsalternativ på grundskolans högstadium.

Privata skolformer måste ges arbetsmöjligheter likvärdiga med de allmänna skolornas.

Studerande som avbryter sin utbildning för att gå ut i förvärvslivet, skall ha rätt att återvända till utbildning.

En särskild påbyggnadsundervisning ovanpå gymnasiet (collegeperiod) bör införas för att ge elever med olika utbildningsbakgrund de förkunskaper som fordras för högre studier.

Elevinflytande på alla stadier av undervisningsväsendet skall främjas.

Studenternas rätt att själva välja ämneskombinationer vid de fria fakulteterna garanteras. Utbyggnaden av universitetsfilial för ökad decentralisering av den högre utbildningen fortsättes.

Studentkårsobligatoriet skall avskaffas.

Forskningen är av central betydelse för samhällsutvecklingen och måste ges en starkare ställning. Den ökade studenttillströmningen till högre utbildningsanstalter får ej leda till att forskningen eftersätts.

Vuxenutbildningen byggs ut kraftigt.

Regionpolitik

En aktiv regionpolitik måste bedrivas i syfte att bereda de olika regionerna i vårt land rimliga möjligheter till utveckling.

Samhällets transportpolitik måste anpassas efter de regionpolitiska målsättningarna. Taxe- och avgiftssystem för olika former av allmän service överses från regionalpolitisk synpunkt.

Möjligheten att genom differentiering av beskattningen stödja vissa regioner bör undersökas.

Ett särskilt aktionsprogram för Norrland, övriga skogslän och Gotland bör omgående upprättas.

Jordbruket och kulturlandskapet

Den svenska jordbruksproduktionen får inte understiga vad som behövs för att beredskapsförsörjningen skall tryggas.

Tillskapandet av rationella familjeföretag skall underlättas. Kapitalbeskattningen får inte utformas så att detta motverkas.

Deltidsjordbruket bör främjas.

De värdefullare delarna av kulturlandskapet måste bevaras för framtiden. Olika former av ersättning till jord- och skogsbruket för dess miljövårdande funktion skall utarbetas.

Jordbruket i Norrland måste ha särskilt stöd.

Människan i arbetslivet

Den anställdas möjligheter till medinflytande på arbetsplatsen skall förstärkas. Decentralisering av beslut,

ökade befogenheter för företagsnämnderna och nya former för medinflytande på olika nivåer bör prövas. Vid friställning av äldre arbetskraft bör äldre anställda så långt möjligt beredas fortsatt sysselsättning inom företaget.

Arbetslöshetsskydd skall finnas såväl för företagare som förvärvsarbetande.

Samhället skall effektivare stimulera såväl allmänna som enskilda arbetsgivare att anställa partiellt arbetsföra och annan svårplacerad arbetskraft.'

Omställningen till ständigt nya arbetsprocesser gör att väsentligt ökade krav på arbetarskyddet måste ställas.

Omskolningsverksamheten ges en vidare inriktning. Med stöd från samhällets sida bör den i ökad utsträckning bedrivas inom företag och organisationer.

Samhälle och näringsliv

Moderata Samlingspartiet vill förverkliga ett samhälle som bygger på medborgarnas ansvar, medinflytande och oberoende. Ett grundläggande krav är därför att ett personligt förmögenhetsägande sprids till så många människor som möjligt. Härigenom läggs grunden till ägardemokrati.

Den offentliga sektorns snabba tillväxt måste hållas under sträng uppsikt, för att samhällsekonomisk balans skall bevaras och ett orimligt skattetryck undvikas.

Enskilt sparande, främst bostadssparande och aktiesparande, skall stimuleras. Det kollektiva sparandet inom främst ATP-systemets ram skall begränsas till vad som erfordras för att uppfylla våra förpliktelser mot pensionärerna.

Vinstandelssystem, utformade för att ge de anställda delägarskap i företagen, utarbetas och prövas.

Delar av aktiekapitalet i de statliga företagen skall utbjudas till försäljning åt allmänheten.

En av näringspolitikens huvuduppgifter är att förbättra konkurrenshushållningen. Statliga, kommunala och kooperativa företag skall konkurrera på lika villkor med privata och ej ges förmånsställning.

Genom effektiv lagstiftning bör konsumenten skyddas mot vilseledande reklam och osunda försäljningsmetoder.

Konkurrensen på kreditmarknaden måste bevaras. Olika former att förmedla det stora centraliserade pensionssparande genom befintliga kreditinstitut, skall utvecklas.

De mindre och medelstora företagens försörjning med riskkapital måste förbättras. Möjligheter till skattefri avsättning till självfinansieringsfonder bör införas.

Valutaregleringen bör gradvis avvecklas.

Kapitalanskaffning genom utgivning av aktier bör stimuleras genom avveckling av dubbelbeskattningen.

En genomgripande skattereform genomföres, med bl a förskjutning från direkt till indirekt skatt. Den statliga inkomstskatten lindras och progressiviteten dämpas. Låginkomsttagare skall helt befrias från statsskatt.

Arvs-, förmögenhets- och gåvoskatt utformas så, att sparande och enskild företagsamhet stöds och uppmuntras. Konfiskatoriska inslag i kapitalbeskattningen kan ej godtagas.

Ökade möjligheter till resultatutjämning mellan olika års inkomster skall införas för företag och jordbruk.

En parlamentarisk utredning bör tillsättas för att utarbeta förslag till hur kommunalskatternas stegring skall kunna begränsas.